

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om hälsovård utomlands för statens tjänstemän
och arbetstagare**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om hälsovård utomlands för statens tjänstemän och arbetstagare ändras så att den hälsovård som ordnas utomlands med statsmedel endast omfattar de statens tjänstemän och arbetstagare som är utsända från Finland samt deras familjemedlemmar. Dessutom skall hälsovård enligt förslaget under vissa förutsättningar alljämt ordnas också för hembiträden som har

avlönats av de utsända tjänstemännen eller arbetstagarna.

Det föreslås vidare att ersättning för läkemedel som ordinerats eller fysikalisk behandling som föreskrivits av läkare inte längre skall betalas med stöd av lagen.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994.

MOTIVERING

1. Nuläge

Om ordnande av hälsovård med statsmedel för statens tjänstemän och arbetstagare utomlands stadgas i lagen om hälsovård utomlands för statens tjänstemän och arbetstagare (176/87, lagen om hälsovård utomlands). Hälsovård ordnas endast för finska medborgare samt för sådana utländska medborgare som avses i lagens 2 § 1 punkten. Sådana är den utomlands tjänstgörande tjänstemannens eller arbetstagarens utländska make och minderåriga barn. Deras rätt grundar sig på statstjänstemannens eller arbetstagarens anställningsförhållande. För tjänstemän eller arbetstagare som är medborgare i något annat land än Finland har inte ordnats hälsovård enligt denna lag. Dessutom ordnas hälsovård utomlands för ett hembiträde som är finsk medborgare och privatanställd av en tjänsteman eller arbetstagare.

Enligt lagens 3 § 3 punkt har läkemedel som ordinerats av läkare ersatts till fullt belopp. Enligt 3 § 8 punkten har av läkare föreskriven,

i medicinskt laboratorium eller av någon med behörig yrkesutbildning given fysikalisk behandling ersatts. Utrikesministeriet har hos folkpensionsanstalten ansökt om att få den andel som folkpensionsanstalten enligt sjukförsäkringslagen skulle ha betalat arbetstagaren i ersättning för kostnaderna för läkemedlen och den fysikaliska behandlingen.

Utgångspunkten i Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 4/70) och i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 50/80) är att socialskyddet för de arbetstagare som anställts i stationeringslandet och som är medborgare eller stadigvarande bosatta i den mottagande staten bestäms enligt stationeringslandets stadganden och bestämmelser om socialskydd. De diplomatiska företrädare som utsänts till stationeringslandet samt deras familjemedlemmar är befriade från de regler om försäkringsskyldighet som gäller i stationeringslandet. Samma befrielse gäller även beskickningens administrativa och tekniska personal och deras familjemedlemmar förutsatt att de inte är medborgare eller stadigva-

rande bosatta i den mottagande staten. Man har alltså för dessa personers vidkommande utgått från att de fortfarande omfattas av den sändande statens socialskydd.

Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) förutsätter en enhetlig och lika behandling för medborgarna i länderna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I artikel 4 i EES-avtalet har man kommit överens om att all diskriminering som baserar sig på medborgarskap är förbjuden inom avtalets tillämpningsområde, dit även lagen om hälsovård utomlands hör. Genom de bestämmelser som gäller principen om likabehandling garanteras medborgarna i de andra avtalsstaterna samma rättigheter, och åläggs samma skyldigheter, som statens egna medborgare. Enligt lagen om hälsovård utomlands baserar sig lagens tillämpningsområde på medborgarskap. När EES-avtalet träder i kraft är lagen enligt principen om likabehandling även tillämplig på andra än finska medborgare. Lagen är dock i första hand avsedd för ordnandet av hälsovården för de tjänstemän och arbetstagare som är utsända för att arbeta utomlands i finska statens tjänst.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

För att lagen om hälsovård utomlands skall överensstämma med EES-avtalet föreslås att lagen även skall kunna tillämpas på andra än finska medborgare. Eftersom såväl finska som andra länders medborgare som anställs i stationeringslandet i allmänhet redan har sitt socialskydd ordnat i stationeringslandet, är det inte nödvändigt att utvidga tillämpningsområdet för lagen om hälsovård utomlands så att den även gäller personer som har anställts i stationeringslandet. Därigenom kommer finska medborgare som har anställts i stationeringslandet inte längre att omfattas av lagen. Å andra sidan skall lagen gälla utländska medborgare som är utsända från Finland.

För att målet skall uppnås föreslås att lagen om hälsovård utomlands ändras så att hälsovård på basis av denna endast ordnas för den utsända personalen och dess familjemedlemmar. Såsom utsänd tjänsteman eller arbetstagare skall betraktas en sådan person i statens tjänst vars tjänsteställe/tjänstgöringsort är ett av en myndighet eller arbetsgivare förordnat

verksamhetsställe utomlands och som erhåller lön av myndigheten eller arbetsgivaren under tiden för förordnandet samt, på basis av lag eller avtal, ersättningar enligt lagen om avlöning av tjänstemän inom utrikesrepresentationen (346/88). Enligt lagen skall såsom utsänd även betraktas en sådan tjänsteman eller arbetstagare som av en myndighet eller arbetsgivare har förordnats att utföra tjänste- eller arbetsuppdrag utomlands utanför det sedvanliga tjänstestället eller den sedvanliga tjänstgöringsorten. Enligt förslaget skall lagen fortfarande inte tillämpas på kortvariga tjänstresor som varar högst 31 dagar, eftersom reseförsäkringen i allmänhet ersätter de kostnader för hälso- och sjukvård som eventuellt uppstår under dessa. Kostnaderna för resenärförsäkringar som tecknats för sådana resor ersätts enligt tjänste- och arbetskollektivavtal. Definitionen av begreppet familjemedlem skall enligt förslaget preciseras så att detta även omfattar sådana familjemedlemmar som under utlandsvistelsen bor i samma hushåll som tjänstemannen eller arbetstagaren. Definitionen på ett barn som skall betraktas som familjemedlem skall enligt förslaget preciseras så att den omfattar de utsända tjänstemännens eller arbetstagarnas ogifta barn eller adoptivbarn under 18 år, vilkas vårdnadshavare tjänstemannen eller arbetstagaren eller dennas make är.

Dessutom skall enligt förslaget hälsovård fortfarande ordnas för ett sådant hembitråde som har anställts privat av en utsänd tjänsteman eller arbetstagare och som bodde i Finland omedelbart innan anställningsförhållandet började. Utrikesförvaltningens representationskyldiga tjänstemän och arbetstagare samt ensamförsörjare behöver ett hembitråde för vården av barnen eller hemmet. Därför är det ändamålsenligt att i fråga om de hembiträden som statens utsända tjänstemän eller arbetstagare anställer när de reser ut från Finland ordna hälsovården utomlands på motsvarande grunder som för den utsända personalen.

Avsikten är att hälsovården för de finska medborgare som staten har anställt i stationeringslandet efter lagändringen skall ordnas inom ramen för stationeringslandets offentliga socialskyddssystem eller genom en försäkring i en privat försäkringsanstalt i stationeringslandet. I vissa fall är det inte möjligt att försäkra en utlänning i stationeringslandet, och i fråga om dessa fall har man övervägt att teckna en försäkring för sjukvårdskostnader i form av en

gruppförsäkring i ett försäkringsbolag i Finland.

I Finland har möjligheten att få ersättning för läkemedel på senaste tiden klart begränsats samtidigt som kostnaderna för läkemedel som ordinerats av läkare fortfarande ersätts till fullt belopp enligt lagen om hälsovård utomlands. Om ersättningen för läkemedel slopas för utomlands verksamma tjänstemän och arbetstagare samt deras familjemedlemmar, innebär detta i sjukförsäkringsskyddet att kostnaderna för läkemedel och fysikalisk behandling kommer att vara ersättningsgilla enligt samma grunder som gäller för dem som fysiskt bor i Finland. Ersättningarna skulle på så sätt fastställas enligt sjukförsäkringslagen. Därför föreslås att de omnämnden i lagen, enligt vilka ersättningar betalas för läkemedel som ordinerats och fysikalisk behandling som föreskrivits av läkare skall strykas.

3. Propositionens verkningar

När antalet personer som omfattas av ersättningsskyldigheten minskar betyder det beträffande behandlingen av ersättningsansökningar som gäller hälsovården att ett årsverke inbesparas vid utrikesministeriet och att även utrikesrepresentationens arbete minskar.

Utrikesministeriet betalade 1991 ersättningar om sammanlagt 711 000 mk för utomlands anskaffade läkemedel och sammanlagt 121 000

mk för fysikalisk behandling. År 1992 var motsvarande siffror nästan 689 000 mk för mediciner och nästan 119 000 mk för fysikalisk behandling.

Kostnaderna för den hälsovård som ordnades för i stationeringslandet anställda finska medborgare uppgick 1991 till 696 000 mk och 1992 till 596 000 mk. I samband med en ändring av Finlands Utrikeshandelsförbunds organisation övergick en del av personalen i förbundets tjänst, vilket under den senare delen av året minskade hälsovårdskostnaderna. En del av dessa utgifter har senare kompensrats av folkpensionsanstalten.

4. Berdningen av ärendet

Ärendet har beretts i nämnden för hälsovård utomlands, var det finns representation för finansministeriet, utrikesministeriet, statskontorets företagshälsovård samt föreningen som representerar utrikesministeriets tjänstemän.

5. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1994. Ändringarna avses att tillämpas på kostnader som uppstått när lagen varit i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om hälsovård utomlands för statens tjänstemän och arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 februari 1987 om hälsovård utomlands för statens tjänstemän och arbetstagare (176/87) 3 § 3 och 8 punkten, samt
ändras 2 § som följer:

Hälsovård

2 §

Hälsovård utomlands ordnas för från Finland utsända statens tjänstemän och arbetstagare samt för följande personer:

1) i samma hushåll boende make till en ovan avsedd tjänsteman eller arbetstagare, tjänstemannens, arbetstagarens eller makens ogifta barn och adoptivbarn som inte har fyllt 18 år, vilkas vårdnadshavare tjänstemannen, arbetstagaren eller maken är (*familjemedlem*), och

2) i lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande (951/77) avsedd arbetstagare, som står i arbetsavtalsförhållande till ovan nämnda tjänsteman eller arbetstagare och som omedelbart innan anställningsförhållandet började bodde i Finland (*hembiträde*).

Denna lag träder i kraft den
199 .

Helsingfors den 15 oktober 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister *Mauri Pekkarinen*

Lag

om ändring av lagen om hälsovård utomlands för statens tjänstemän och arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 20 februari 1987 om hälsovård utomlands för statens tjänstemän och arbetstagare (176/87) 3 § 3 och 8 punkten, samt
 ändras 2 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Hälsovård

2 §

Hälsovård utomlands ordnas för statens tjänstemän och arbetstagare som är finska medborgare samt för följande personer:

1) en tjänsteman eller arbetstagares make samt ogift barn och adoptivbarn som han eller maken har vårdnaden om och som inte har fyllt 18 år (familjemedlem), och

2) i lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande (951/77) nämnd finsk medborgare som står i arbetsavtalsförhållande till tjänstemannen eller arbetstagare (hembiträde).

3 §

I den hälsovård som avses i denna lag ingår

3) läkemedel som ordinerats av läkare,

8) av läkare föreskriven, i medicinskt laboratorium eller av någon med behörig yrkesutbildning given fysikalisk behandling samt

Hälsovård

2 §

Hälsovård utomlands ordnas för från Finland utsända statens tjänstemän och arbetstagare samt för följande personer:

1) i samma hushåll boende make till en ovan avsedd tjänsteman eller arbetstagare, tjänstemannens, arbetstagarens eller makens ogifta barn och adoptivbarn som inte har fyllt 18 år, vilkas vårdnadshavare tjänstemannen, arbetstagaren eller maken är (familjemedlem), och

2) i lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande (951/77) avsedd arbetstagare, som står i arbetsavtalsförhållande till ovan nämnda tjänsteman eller arbetstagare och som omedelbart innan anställningsförhållandet började bodde i Finland (hembiträde).

3 §

I den hälsovård som avses i denna lag ingår

3) (upphävs)

8) (upphävs)

Denna lag träder i kraft den
 199 .

